

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ,
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»
2014GR05M9OP001

ΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

2^Η ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	2
1. Υποχρεωτικές Ενέργειες Πληροφόρησης & Επικοινωνίας.....	3
1.1. Ενημέρωση μέσω διαδικτυακού τόπου	3
1.2. Τοποθέτηση αφίσας.....	4
1.3. Έγγραφα ενημέρωσης ωφελουμένων	4
1.4. Ανάρτηση Προσκλήσεων Δικαιούχων στο www.espa.gr	6
2. Άλλες Ενέργειες Πληροφόρησης & Επικοινωνίας.....	7
2.1. Έντυπη επικοινωνία (φυλλάδια, leaflets, κλπ).....	7
2.2. Τηλεόραση (rack shot).....	7
2.3. Ραδιοφωνικά μηνύματα.....	8
2.4. Προωθητικά υλικά.....	8
2.5. Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media).....	9
3. Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης & Επικοινωνίας	10
4. Κρίσιμες επισημάνσεις.....	11

Πληροφόρηση και Επικοινωνία

Υποχρεώσεις Δικαιούχων

Εισαγωγή

Οι δικαιούχοι πράξεων (έργων) του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» (ΕΠ ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ) έχουν μια σειρά υποχρεώσεων ως προς την πληροφόρηση και την επικοινωνία. Οι υποχρεώσεις αυτές προκύπτουν κυρίως από τον [Κανονισμό \(ΕΕ\) αριθ. 1303/2013](#) και τον [Εκτελεστικό Κανονισμό \(ΕΕ\) αριθ. 821/2014](#) και κωδικοποιούνται στον [Επικοινωνιακό Οδηγό ΕΣΠΑ 2014-2020](#), ο οποίος εκπονήθηκε το Μάιο του 2015 και εφαρμόζεται σε όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), συμπεριλαμβανομένου και του ΕΚΤ, και προσαρμόζεται κατά περίπτωση στις σχετικές υποχρεώσεις που προκύπτουν από τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Όλα τα μέτρα πληροφόρησης και επικοινωνίας που παρέχει ο δικαιούχος αναγνωρίζουν τη στήριξη της πράξης από τα Ταμεία, προβάλλοντας υποχρεωτικά:

- το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αναφορά στην Ένωση, σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά που καθορίζονται στον [Εκτελεστικό Κανονισμό 821/2014](#).
- αναφορά στο Ταμείο ή στα Ταμεία που στηρίζουν την πράξη.

Όταν ένα μέτρο πληροφόρησης και επικοινωνίας αφορά σε μία ή περισσότερες πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από περισσότερα του ενός Ταμεία, η αναφορά στο Ταμείο μπορεί να αντικατασταθεί από την αναφορά στα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ).

Για τις πράξεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ), ο δικαιούχος εξασφαλίζει ότι οι συμμετέχοντες στην πράξη είναι ειδικά ενημερωμένοι για την υποστήριξη της ΠΑΝ που παρέχεται από τους πόρους του ΕΚΤ και τα ειδικά κονδύλια για την ΠΑΝ. Κάθε έγγραφο που αφορά στην υλοποίηση μιας πράξης και το οποίο απευθύνεται στο κοινό ή στους συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων των πιστοποιητικών συμμετοχής ή άλλων πιστοποιητικών, περιλαμβάνει δήλωση ότι η πράξη υποστηρίχθηκε στο πλαίσιο της ΠΑΝ.

Για τη μεγιστοποίηση του επικοινωνιακού αποτελέσματος των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων του ΕΠ ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ, οι Δικαιούχοι οφείλουν να

γνωστοποιούν στη ΔΑ στοιχεία επικοινωνίας στελέχους που θα είναι υπεύθυνο για θέματα πληροφόρησης & επικοινωνίας και θα συνεργάζεται με τη ΔΑ για κάθε σχετικό θέμα.

Παρακάτω ακολουθούν αναλυτικές οδηγίες και υποδείγματα για τις ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας, υποχρεωτικές και μη, στις οποίες προβαίνει ο δικαιούχος ανάλογα με το είδος της πράξης που έχει αναλάβει να υλοποιήσει. **Στην περίπτωση που ο δικαιούχος προβαίνει σε μη υποχρεωτικές ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας, είναι υποχρεωμένος να τηρεί και πάλι συγκεκριμένες προδιαγραφές, όπως αυτές περιγράφονται παρακάτω.**

Για περισσότερες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με τις κκ. Ξανθήππη Τοκμακίδου & Αριάννα Τσώκου (@ tokmakidou@epeaek.gr, atsokou@epeaek.gr ☎ 210-3278107 & 210-3278035 αντίστοιχα).

1. Υποχρεωτικές Ενέργειες Πληροφόρησης & Επικοινωνίας

1.1. Ενημέρωση μέσω διαδικτυακού τόπου

Κατά την υλοποίηση μιας πράξης, ο δικαιούχος ενημερώνει υποχρεωτικά μέσα από το διαδικτυακό του τόπο το κοινό σχετικά με τη στήριξη που έχει λάβει από τα Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο ή τα Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρέχοντας, εάν υπάρχει, συνοπτική περιγραφή της πράξης, ανάλογη προς το επίπεδο της στήριξης, η οποία περιλαμβάνει τους στόχους και τα αποτελέσματα και επισημαίνει τη χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο διαδικτυακό τόπο θα πρέπει να υπάρχουν:

1. Το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως και η αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το αντίστοιχο Ταμείο από το οποίο λαμβάνεται η χρηματοδότηση της πράξης, σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά πρότυπα.
2. Το σήμα του ΕΣΠΑ, σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά πρότυπα (βλ. [Λογότυποι του ΕΠ](#)).

Η οπτική αυτή ταυτότητα, η οποία αποτελεί την επισήμανση της χρηματοδοτικής συνδρομής από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τοποθετείται στη σελίδα του διαδικτυακού τόπου του δικαιούχου στην οποία παρέχεται, σύμφωνα με την υποχρέωση, η σύντομη περιγραφή της πράξης, σε ορατή θέση και μέσα στο οπτικό πεδίο μιας ψηφιακής συσκευής που τον απεικονίζει, **χωρίς να απαιτείται ο χρήστης να κυλίσει τη σελίδα προς τα κάτω.**

Ακολουθεί η οπτική ταυτότητα με τα απαραίτητα εμβλήματα (βλ. ενότητα **«Βοηθητικό Υλικό»**). Ο Δικαιούχος μπορεί να προσθέσει και το δικό του λογότυπο

εφόσον το επιθυμεί. Το λογότυπό του θα πρέπει να τοποθετείται ανάμεσα στο έμβλημα της Ε.Ε. και του ΕΣΠΑ.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
 Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
 Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
 Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1.2. Τοποθέτηση αφίσας

Κατά την υλοποίηση μιας συγχρηματοδοτούμενης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) πράξης, ο δικαιούχος ενημερώνει το κοινό σχετικά με τη στήριξη που έχει λάβει από το ΕΚΤ τοποθετώντας υποχρεωτικά, τουλάχιστον μία αφίσα (ελάχιστου μεγέθους Α3) με πληροφορίες σχετικά με το έργο, συμπεριλαμβανόμενης της χρηματοδοτικής συνδρομής της Ένωσης, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, όπως η είσοδος σε ένα κτίριο

Με στόχο την ομοιομορφία των εκάστοτε δράσεων προβολής και επικοινωνίας, έχει αναπτυχθεί κεντρικά ηλεκτρονική εφαρμογή παραγωγής αφισών, η οποία είναι προσβάσιμη στο <http://posters2014-2020.esfhellas.gr/>. Μέσω της εφαρμογής αυτής είναι εφικτή η δημιουργία αφισών (αφίσες) μεγέθους Α3 και Α2 που περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με το έργο και ακολουθούν την ενιαία οπτική ταυτότητα του ΕΣΠΑ. Σχετικές οδηγίες χρήσης της εφαρμογής παραγωγής αφισών, τις οποίες έχει εκδώσει η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ) βρίσκονται [εδώ](#)

1.3. Έγγραφα ενημέρωσης ωφελουμένων

Για τις πράξεις με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), ο δικαιούχος εξασφαλίζει υποχρεωτικά ότι οι συμμετέχοντες στην πράξη έχουν ενημερωθεί για τη συγκεκριμένη χρηματοδότηση. **Κάθε έγγραφο** που αφορά στην εφαρμογή μιας πράξης, το οποίο απευθύνεται στο κοινό ή στους συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένης μίας προκήρυξης στον τύπο, της βεβαίωσης παρακολούθησης ή άλλου πιστοποιητικού ή και δελτίου τύπου περιλαμβάνει υποχρεωτικά **συγκεκριμένη οπτική ταυτότητα** (βλ. ενότητα [«Βοηθητικό Υλικό»](#)), καθώς και **μνεία για τη συγχρηματοδότηση** από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο μέσα στο κείμενο του εγγράφου. Η πρόταση/λεκτικό που υποχρεωτικά περιέχεται στο κείμενο είναι η εξής: «Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020».

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
 Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
 Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
 Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

A. Προσκλήσεις/Προκηρύξεις στον Τύπο

Κάθε Πρόσκληση/Προκήρυξη στον Τύπο θα πρέπει να περιλαμβάνει:

1. Το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το οποίο στηρίζει χρηματοδοτικά την πράξη, σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά πρότυπα του Επικοινωνιακού Οδηγού του ΕΣΠΑ.
2. Το σήμα του ΕΣΠΑ, σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά πρότυπα.
3. Τα στοιχεία του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
4. Πρόταση αναφορικά με τη μνεία περί συγχρηματοδότησης, όπως αυτή περιγράφεται παραπάνω.
5. Για την υλοποίηση πράξεων στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ), ο δικαιούχος εξασφαλίζει ότι οι συμμετέχοντες στην πράξη είναι ειδικά ενημερωμένοι για την παρεχόμενη από τους πόρους του ΕΚΤ υποστήριξη της ΠΑΝ καθώς και τα ειδικά κονδύλια για την ΠΑΝ. **Κάθε έγγραφο** που αφορά στην υλοποίηση μιας πράξης στο πλαίσιο της ΠΑΝ και απευθύνεται στο κοινό ή στους συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων των πιστοποιητικών συμμετοχής ή άλλων πιστοποιητικών, περιλαμβάνει υποχρεωτικά δήλωση ότι η πράξη υποστηρίχθηκε στο πλαίσιο της ΠΑΝ όπως:

«Το έργο συγχρηματοδοτείται (ή συγχρηματοδοτήθηκε) από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων» μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση».

ή

«Το έργο συγχρηματοδοτείται (ή συγχρηματοδοτήθηκε) από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων» μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση».

Η αναπαραγωγή του εμβλήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του σήματος του ΕΣΠΑ γίνεται σε ασπρόμαυρη εκδοχή.

Το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το σήμα του ΕΣΠΑ θα πρέπει να είναι ισότιμα σε μέγεθος.

Για τη διευκόλυνση των δικαιούχων, διατίθενται πρότυπα Προσκήσεων/Προκηρύξεων στον Τύπο (βλ. ενότητα [«Βοηθητικό Υλικό»](#))

Β. Άλλα έγγραφα

Το έμβλημα της Ένωσης είναι πάντα ευδιάκριτο και βρίσκεται σε περίοπτη θέση. Η θέση και το μέγεθός του είναι ανάλογη της κλίμακας του εγγράφου που χρησιμοποιείται. Επίσης η αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΕΚΤ πρέπει να είναι ευανάγνωστη.

Κάθε έγγραφο που αφορά στην εφαρμογή μιας πράξης και το οποίο απευθύνεται στους δικαιούχους, στους αιτούντες, στους συμμετέχοντες ή στο κοινό, συμπεριλαμβανομένης της βεβαίωσης παρακολούθησης ή άλλου πιστοποιητικού, πρέπει να περιέχει διατύπωση στην οποία να αναφέρεται ότι το έργο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο ή την ΠΑΝ, σύμφωνα με την προαναφερόμενη περιγραφή.

Αν απεικονίζονται άλλοι λογότυποι εκτός από το έμβλημα της Ένωσης, το έμβλημα της Ένωσης έχει τουλάχιστον το ίδιο μέγεθος, μετρούμενο σε ύψος ή πλάτος, με τον μεγαλύτερο των άλλων λογοτύπων.

Στην ενότητα [«Βοηθητικό Υλικό»](#) διατίθενται υποδείγματα εγγράφων Σε περίπτωση που χρειαστεί αναδημιουργία της μακέτας ενός εγγράφου, διατίθενται τα λογότυπα και εμβλήματα.

1.4. Ανάρτηση Προσκήσεων Δικαιούχων στο www.espa.gr

Δεδομένης της ευθύνης των δικαιούχων για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με το σκοπό της συγχρηματοδοτούμενης πράξης, στην περίπτωση όπου η υλοποίηση της πράξης προβλέπει την έκδοση από το δικαιούχο πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος/συμμετοχής στη δράση προς δυνητικά ωφελούμενους (π.χ. επιχειρήσεις, ανέργους, φοιτητές κ.ά.), η πρόσκληση αυτή αποστέλλεται για ανάρτηση στην ενιαία διαδικτυακή πύλη του ΕΣΠΑ www.espa.gr. Για την παρουσίαση της πρόσκλησης στο www.espa.gr μαζί με το αρχείο της πρόσκλησης συμπληρώνεται και αποστέλλεται ο πίνακας (excel) με τα βασικά στοιχεία της (περιγραφή, όροι και προϋποθέσεις κλπ) σε απλή και κατανοητή γλώσσα ώστε ο κάθε ενδιαφερόμενος να μπορεί να αντιληφθεί σε τι αφορά η δράση και αν μπορεί να συμμετάσχει. Η πρόσκληση και ο πίνακας αποστέλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση proskliseis@espa.gr με κοινοποίηση στη Διαχειριστική Αρχή, στο a3@epeaek.gr.

2. Άλλες Ενέργειες Πληροφόρησης & Επικοινωνίας

2.1. Έντυπη επικοινωνία (φυλλάδια, leaflets, κλπ)

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος προβεί στην παραγωγή έντυπου πληροφοριακού και επικοινωνιακού υλικού, υποχρεούται να τηρήσει συγκεκριμένες προδιαγραφές, κατ' αναλογία των προδιαγραφών που τίθενται για τις υποχρεωτικές ενέργειες.

Το έμβλημα της Ένωσης είναι πάντα ευδιάκριτο και βρίσκεται σε προβεβλημένη θέση. Η θέση και το μέγεθός του είναι ανάλογη της κλίμακας του υλικού που χρησιμοποιείται. Επίσης η αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Ταμεία πρέπει να είναι ευανάγνωστη. Προς διευκόλυνση των δικαιούχων, η Διαχειριστική Αρχή έχει προχωρήσει στην παραγωγή συγκεκριμένης οπτικής ταυτότητας (βλ. ενότητα «Βοηθητικό Υλικό») –στη βάση του [Επικοινωνιακού Οδηγού ΕΣΠΑ](#)- η οποία καλύπτει τις απαιτούμενες προδιαγραφές και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από το δικαιούχο στην έντυπη επικοινωνία. Κάθε έντυπο (φυλλάδιο, leaflet, κλπ) που παράγεται από το δικαιούχο στο πλαίσιο της επικοινωνίας ενός έργου ή μίας ομάδας έργων που έχουν συγχρηματοδοτηθεί, περιλαμβάνει μέσα στο κείμενο του εντύπου την παρακάτω διατύπωση: «Το έργο συγχρηματοδοτείται (ή συγχρηματοδοτήθηκε) από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ονομασία Ταμείου) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση». Στην περίπτωση που πρόκειται για Πράξη που εμπίπτει στις δράσεις της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων, τότε το λεκτικό του εντύπου θα πρέπει να περιλαμβάνει την ακόλουθη διατύπωση: «Το έργο συγχρηματοδοτείται (ή συγχρηματοδοτήθηκε) από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και την «Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων» μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση».

Αν απεικονίζονται άλλοι λογότυποι εκτός από το έμβλημα της Ένωσης, το έμβλημα της Ένωσης έχει τουλάχιστον το ίδιο μέγεθος, μετρούμενο σε ύψος ή πλάτος, με το μεγαλύτερο των άλλων λογοτύπων. Για την υποστήριξη των Δικαιούχων, διατίθενται υποδείγματα οπτικής ταυτότητας (βλ. ενότητα [«Βοηθητικό Υλικό»](#))

2.2. Τηλεόραση (pack shot)

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος προβεί σε ενέργειες προβολής και επικοινωνίας στην τηλεόραση, κάθε μήνυμα σε τηλεοπτικά μέσα ενημέρωσης πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτικά συγκεκριμένα εμβλήματα και αναφορές στην Ένωση και στα Ταμεία.

Κάθε μήνυμα σε τηλεοπτικά μέσα ενημέρωσης θα πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτικά την εκφώνηση της φράσης:

«ΕΣΠΑ – Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση». Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Αν απεικονίζονται άλλοι λογότυποι εκτός από το έμβλημα της Ένωσης, το έμβλημα της Ένωσης έχει τουλάχιστον το ίδιο μέγεθος, μετρούμενο σε ύψος ή πλάτος, με τον μεγαλύτερο των άλλων λογοτύπων. Οι χρωματικοί κώδικες RGB του εμβλήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ηλεκτρονικές χρήσεις, αναγράφονται στην παράγραφο 1 του Παραρτήματος 3 του [Επικοινωνιακού Οδηγού ΕΣΠΑ](#).

Προς διευκόλυνση των δικαιούχων, η Διαχειριστική Αρχή έχει προχωρήσει στην παραγωγή συγκεκριμένης οπτικής ταυτότητας -στη βάση του Επικοινωνιακού Οδηγού ΕΣΠΑ- η οποία καλύπτει τις απαιτούμενες προδιαγραφές και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον δικαιούχο στην τηλεοπτική επικοινωνία. Η οπτική αυτή ταυτότητα θα πρέπει να χρησιμοποιείται στο τέλος του τηλεοπτικού μηνύματος, δηλαδή να είναι η τελευταία οθόνη που θα εμφανίζεται στο μήνυμα (pack shot ή after pack shot), όπως φαίνεται στην ενότητα [«Βοηθητικό Υλικό»](#)

2.3. Ραδιοφωνικά μηνύματα

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος προβεί σε ενέργειες προβολής και επικοινωνίας στην τηλεόραση, κάθε ραδιοφωνικό μήνυμα θα πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτικά τα ακόλουθα την εκφώνηση της φράσης:

«ΕΣΠΑ – Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση». Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2.4. Προωθητικά υλικά

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος προβεί στην παραγωγή προωθητικού επικοινωνιακού υλικού (banners, roll-ups, αφισέτες, προσκλήσεις, υλικό ημερίδων και εκδηλώσεων, εκτυπώσεων βινυλίου, κλπ), υποχρεούται να τηρήσει συγκεκριμένες προδιαγραφές, κατ' αναλογία των προδιαγραφών που τίθενται για τις υποχρεωτικές ενέργειες.

Όλα τα προωθητικά υλικά που προορίζονται για δικαιούχους, δυνητικούς δικαιούχους και το ευρύ κοινό περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα:

- Το έμβλημα της Ένωσης μαζί με την αναφορά στην Ένωση και την αναφορά στο Ταμείο ή στα Ταμεία, σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά
- Το σήμα του ΕΣΠΑ, σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά πρότυπα

- Για μικρά διαφημιστικά αντικείμενα η αναφορά στο Ταμείο ή στα Ταμεία δεν εφαρμόζεται.

Προς διευκόλυνση των δικαιούχων, η Διαχειριστική Αρχή έχει προχωρήσει στην παραγωγή συγκεκριμένης οπτικής ταυτότητας–στη βάση του Επικοινωνιακού Οδηγού ΕΣΠΑ- η οποία καλύπτει τις απαιτούμενες προδιαγραφές και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον δικαιούχο στις προωθητικές ενέργειες που αναλαμβάνει και στο προωθητικό υλικό που παράγει (βλ. ενότητα [«Βοηθητικό Υλικό»](#))

2.5. Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media)

Με τη δημιουργία προφίλ σε ένα ή περισσότερα επιλεγμένα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αναδεικνύεται η ανάγκη διαχείρισής τους, για την οποία μπορούν να ληφθούν υπόψη τα εξής:

- Οι αναρτήσεις (posts) γράφονται με κατανοητή γλώσσα, εστιάζουν στην ουσία της είδησης (π.χ. νέα πρόσκληση, εξέλιξη έργου κλπ.) και είναι ακριβείς και σύντομες. Στο πλήρες κείμενο της ανάρτησης θα υπάρχει **σύνδεσμος που θα παραπέμπει στο διαδικτυακό τόπο του ΕΠ**, ενισχύοντας έτσι και την επισκεψιμότητά του **και θα κάνει άμεση και σύγχρονη αναφορά στο λογαριασμό του ΕΠ στο ίδιο μέσο κοινωνικής δικτύωσης.**

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» διαθέτει:

-λογαριασμούς στο [fb](#), [twitter](#), [linkedin](#), [youtube](#), [slideshare](#), [flickr](#) και [ustream](#) για την περίπτωση ζωντανής αναμετάδοσης εκδηλώσεων τόσο της ΕΥΔ όσο και των δικαιούχων του ΕΠ ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ εφόσον το επιθυμούν.

Για το fb μπορεί να γίνει αναφορά μέσα από την ονομασία @ΕΣΠΑ-Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Για το twitter μπορεί να γίνει αναφορά μέσα από την ονομασία @e-ekpaideusi

- Οι αναδημοσιεύσεις των ανακοινώσεων των δικαιούχων από τους λογαριασμούς του ΕΠ ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ στα κοινωνικά δίκτυα διασφαλίζει άμεση και αποτελεσματική ανακοινοποίηση με στόχο την ενίσχυση της διάχυσης της πληροφόρησης.
- Η διαμόρφωση και η δημοσιοποίηση μιας πολιτικής διαχείρισης (moderation) των σχολίων και των ερωτημάτων αποτελεί σημαντικό εργαλείο για τους διαχειριστές.

3. Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης & Επικοινωνίας

Κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 24 του ν. 4339/2015 (Α'133), δημοσιεύτηκε η Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου (Π.Υ.Σ.) 50/22.12.2015 (ΦΕΚ Α'179) «Εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας (ΓΓΕ&Ε) στα Υπουργεία και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα ως προς την εφαρμογή των επικοινωνιακών τους προγραμμάτων και δράσεων».

Στο πλαίσιο αυτό σύμφωνα με το ν. 4339/2015, την ΠΥΣ 50/22.12.2015 και τις αριθμ. πρωτ. 19/5.1.2016 και 578/13.1.2016 εγκυκλίου της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας, όλα τα υπουργεία και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, πριν την υλοποίηση επικοινωνιακού προγράμματος άνω των 30.000€ υποχρεούνται να υποβάλουν στη Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας:

- Φάκελο με τα ποσοτικά και τα ποιοτικά στοιχεία του προγράμματος (περιεχόμενο, χρονοδιάγραμμα, πόροι, επικοινωνιακές μέθοδοι, πιθανές συνεργασίες με φορείς του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών, προσδοκώμενα αποτελέσματα) για όλες τις επικοινωνιακές δράσεις, ήτοι προγράμματα διαφημιστικής προβολής καθώς και έρευνες ραδιοτηλεοπτικής αγοράς (άρθρα 9 και 11 του ν.2328/1995).
- Ηλεκτρονική αίτηση, μετά τη λήψη του σχετικού κωδικού, μέσα από την εφαρμογή «ΠΑΣΙΘΕΑ» από τον διαδικτυακό τόπο της Γενικής Γραμματείας www.media.gov.gr, για τον έλεγχο των ποσοστώσεων συμμετοχής των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα από τις διατάξεις του ΠΔ. 261/1997 (Α'186), οι οποίες συνεχίζουν να ισχύουν.

Εφιστάται η προσοχή στο ότι σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 4 της ΠΥΣ 50/2015, κανένα επικοινωνιακό πρόγραμμα των υπόχρεων φορέων δεν υλοποιείται και καμία σχετική δαπάνη δεν εγκρίνεται, εάν προηγουμένως δεν υπάρχει η σχετική έγκριση της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας.

4. Κρίσιμες επισημάνσεις

Όπως αναφέρεται στη σελ. 17 του Επικοινωνιακού Οδηγού του ΕΣΠΑ,

Επισημαίνεται και ισχύει για κάθε μορφή επικοινωνίας και σε όλα τα είδη των πράξεων και δράσεων στο ΕΣΠΑ, ότι:

- Η μη εφαρμογή των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας όπως ορίζονται στον Κανονισμό 1303/2013 και στον Εκτελεστικό Κανονισμό 821/2014, μπορεί να επιφέρει κατ' αποκοπή διόρθωση επί του συνόλου των δαπανών του έργου.
- Στην περίπτωση που η ΔΑ ή ο δικαιούχος, αποφασίσουν να λάβουν μέτρα πληροφόρησης και επικοινωνίας για την πράξη που ενδεχομένως δεν έχουν αναφερθεί ρητά στον παρόντα Οδηγό, τα μέτρα αυτά θα πρέπει να τηρούν τον Κανονισμό 1303/2013 και τον Εκτελεστικό Κανονισμό 821/2014.
- Σε περίπτωση που οποιοσδήποτε εμπλεκόμενος φορέας αποφασίσει να υλοποιήσει διαφημιστικές ή ενημερωτικές δράσεις σχετικές με συγχρηματοδοτούμενα έργα ή προγράμματα, ακόμα κι αν τις καλύπτει με δική του χρηματοδότηση, οφείλει να τηρήσει τις ίδιες υποχρεώσεις σε ότι αφορά τη σηματοδότηση και τις εκφωνήσεις των μηνυμάτων
- Σε όλα τα μέτρα πληροφόρησης και επικοινωνίας θα πρέπει να τηρείται η υποχρέωση για παροχή προσβάσιμης πληροφόρησης στα άτομα με αναπηρία (βλ. Στρατηγική Επικοινωνίας, σελ. 21 http://www.edulll.gr/wp-content/uploads/2015/12/II_5_COMM_STRATEGY_EPANAD_EDBM_1_EpPa_1_7_15.pdf)